

mu nepříznivého, zejména když nebylo tvrzeno, že by byl úmyslně vyčkal pro vymáhání své pohledávky příznivějšího kursu, anebo že byl skutečně v jeho prospěch rozdíl mezi kursem anglické libry ze dne 28. října 1918 a kursem jejím ke dni žaloby vzhledem k nesporně různé vnitřní hodnotě tehdejší koruny a nynější koruny československé. Není proto důvodu, proč by nyní při přepočtu dluhu znějícího na anglické libry mělo dodatně býti přihlédnuto ke kursu staré rakouské koruny v den 28. října 1918. Z úmluvy stran, jak vyplývá z dopisů, dá se vyvoditi jedině oprávnění žalované strany, že mohla požadovati od žalobce přepočet nejdříve po skončení války, a že před tím nebyla mu povinna platiti nedoplatek dluhu, vyplývající z rozdílu kursovního a úrokového. Neučinivši tak, zůstala i po válce dlužnicí vzhledem k celé dluhované částce 160.10.10 L, a nemůže nyní, byvši žalována o placení, domáhati se kursu minulé doby tím, by mohla platiti tímže počtem korun československých, jenž připadal ve starých rakouských korunách dne 28. a 29. října 1918 na částku 160.10.10 L. Žalovaná má z prodlení žalobcova jediný prospěch, záležející v tom, že nemusí mu platiti úroky starší tří roků, jinak musí je platiti, neboť měla se v čas postarati o to, by zaplacením dluhu přešla povinnosti platiti úroky z prodlení. V tomto směru posoudil odvolací soud věc nesprávně po právní stránce, a bylo změnit rozsudek jeho i přisouzením úroků za tříletí předcházející žalobě. Žalovaná dluhuje tudíž žalobci v první řadě L 160.10.10. Při ústním jednání doplnil žalobce žalobní prosbu, znějící na zaplacení L 987.3.6, alternativní prosbou žalobní na zaplacení 125.876 Kč 25 h. Přepočet ten, učiněný podle kursu ke dni žaloby, je rozhodným i vzhledem k přisouzené částce L 160.10.10. Žalobce učinil tak podle kursu 1:150 jako kursu ze dne 18. ledna 1924, podle posudku znalce činil však kurs tehdy 148.95 (ve zboží), přesná výše kursu nebyla pak nižšími soudy zjištěna. Dovolací soud nemůže sám výši tu zjistiti: Ježto však nejde tu o zjištění znalce anebo jinými průvody, nýbrž o věc zjizitelnou úředně kursovním lístkem bursovním, nebylo třeba napadený rozsudek z tohoto důvodu zrušiti, a bylo rozhodnuto podle žalobní prosby alternativní poukazem na kurs plativší dne 18. ledna 1924. Žalované je tím dáno na vůli plniti buď v anglické měně anebo v korunách československých podle určitého kursu, záleží proto na ní, by volila způsob jí lépe odpovídající. Konečně nesouhlasí dovolací soud s názorem nižších soudů, že by požadované plnění bylo spojeno s hospodářskou zkázou žalovaných firem. V úvahu může po této stránce přijíti jen částka L 160.10.10, rovnající se částce asi 24.000 Kč, ne však další soudobé závazky žalované firmy, jichž se tento spor netýká. Co do uvedené částky nebylo ani tvrzeno, tím méně prokázáno nebezpečí zkázy.

Čís. 5801.

Dopravní řád železniční.

Okolnost, zda byl náklad na otevřeném voze přikryt plachtami a zda byly plachty v dobrém stavu, jest bez významu pro sprostění dráhy z ručení.

Předpisy §§ 62 a 86 (1) čís. 2 vztahují se pouze na zvláštní obal, jehož jednotlivé kusy zásilky podle své povahy potřebují k ochraně před ztrátou, úbytkem neb poškozením, nikoliv na přikrytí otevřených vozů plachtou, jsou-li naloženy vznětlivými předměty.

(Rozh. ze dne 25. února 1926, Rv II 630/25.)

Žaloba, jíž domáhala se odesílatelka na dráze náhrady škody, ježto vagon slámy za dopravy shořel, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Po právní stránce opustila žalující strana již právní důvod žaloby, v níž spatřovala zavinění dráhy v tom, že zařadila vůz naložený slámou hned za strojem, snaží se však dovoditi, že se dráha provinila zanedbáním péče řádného obchodníka podle čl. 282 obch. zák., poněvadž jednak neupozornila při odevzdání zásilky ku přepravě podatele na špatný stav plachet, použitých ku přikrytí slámy na otevřeném voze, a ani přijetí zásilky neodmítla, ani si nevyžádala písemného prohlášení o nedostatečnosti obalu, jednak se na stanici v K. nepostarala o rychlé uhasení ohně. Toto tvrzení jest novotou, nemající nad to ve zjištěních nižších soudů opory, a musí býti podle §u 504 c. ř. s. odmítnuto. Další tvrzení, že již první soud zjistil, že požár nepovstal jiskřením ze stroje, nýbrž nedbalostí dráhy, jest v rozporu s rozsudkem prvního soudu, jenž obsahuje sice takovou větu, nikoliv však jako vlastní zjištění, nýbrž jako přednes žalující strany. V rozporu se spisy jest také, že dráha při převzetí zásilky podatele neupozornila na vadnost plachet. Nehledíc k opačnému svědectví Josefa B-a, jemuž nižší soudy daly plnou víru, předložila žalující firma sama duplikát nákladního listu, na němž svědek poznamenal vadný stav plachet, upozornil tedy podatele na něj dokonce písemně. Názor, že péče řádného obchodníka vyžadovala, by dráha odmítla zásilku přikrytou vadnými plachtami, jest mylným. Článek 282 obch. zák. jest všeobecným předpisem, určujícím, jakou mírou péče jest obchodník povinen, jestli k péči zavázán, a nelze z něho dovozovati, že dráha jest povinna dohlížeti na odesílatele, jenž zboží sám nakládá, by nezanedbal potřebné opatrnosti, a ručiti za jeho vlastní nedbalost. Dráha není také zasílatelem, jenž dle čl. 380 obch. zák. jest povinen při vzniklé škodě dokázati, že zachoval péči řádného obchodníka. Pro ni platí v této příčině předpisy železničního dopravního řádu. Podle §u 86 odst. (1) čís. 1 a odst. (2) žel. dopr. ř. platí v případě, že škoda mohla podle okolností míti příčinu v tom, že zboží nebylo naloženo v zavřeném voze, nýbrž na voze otevřeném, čemuž v tomto případě zajisté tak bylo, domněnka, že škoda vznikla z tohoto naložení, a dráha jest prosta ručení. Domněnku tu lze vyvrátit protidůkazem, že škoda nevznikla z nebezpečí, spojeného s naložením na otevřeném voze, nebo že vznikla zaviněním dráhy. Takový protidůkaz nebyl a nemohl býti proveden, neboť příčina požáru zůstala neznáma a jest pouhou domněnkou, že vznikl jiskřením ze stroje. Okolnost, zda byl náklad na otevřeném voze

přikryt plachtami, a zda byly plachty v dobrém stavu, jest pro sprostění dráhy z ručení bez jakéhokoliv významu. Podle prováděcího ustanovení I. k Šu 86 žel. dopr. ř., jež jest tarifním předpisem a jako takový podle doložky vytištěné na každém nákladním listě smluvní podmínkou přepravy, nepřijímá dráha ani tehdy, když plachty sama dodá, širšího ručení, než jí přísluší při přepravě v otevřených vozech bez plachet, tím méně lze jí ukládati zvýšené ručení v případech, když plachty dodá strana. Tvrdíc, že dráha měla zásilku buď odmítnouti, nebo si vyžádati prohlášení o vadnosti plachet, má žalující strana zřejmě na mysli předpisy o obalu, obsažené v §§ 62 a 86 (1) čís. 2 žel. dopr. ř., tyto předpisy vztahují se však na zvláštní obal, jehož jednotlivé kusy zásilky podle své povahy potřebují k ochraně před ztrátou, úbytkem neb poškozením, nikoli na přikrytí otevřených vozů plachtou, jsou-li naloženy vznětlivými předměty. Použití plachet v takových případech jest odesílatelům uloženo v Šu 4 tarifních předpisů o nakládání vozů (přípojek I k § 59 žel. dopr. ř.), jež nemají nic společného s předpisy Šu 62 žel. dopr. ř. o balení přepravovaných předmětů a neukládají dráze ani zvláštního ručení ani zvláštních povinností. V tomto případě, kde jest dráha sprostěna ručení nikoli pro nedostatečný obal nákladu, nýbrž pro naložení jeho na otevřeném voze, nemá otázka vadnosti plachet pro právní posouzení sporu vůbec významu.

Čís. 5802.

Zasílatel jest jen tehdy povinen dáti zásilky pojistiti, bylo-li mu to zvlášť přikázáno. Obchodní zvyklosti mohou přicházeti v úvahu teprve, nedá-li se zásada ani obdobou vyvoditi z obchodního zákona.

(Rozh. ze dne 2. března 1926, Rv I 1920/25.)

Žalovaná zasílatelská firma obstarala k žalobcově příkazu dopravu zásilek do Ameriky a dala je pojistiti na 10.000 Kč, obdrževši od žalobce též příkaz k pojištění. Ježto zásilky zůstaly v Americe nevycleny, dal žalobce žalované příkaz, by obstarala jich zpětnou dopravu. Na zpáteční cestě byly zásilky vyloupeny. Žaloba, již se domáhal žalobce na žalované zaplacení 10.000 Kč, ježto nedala pojistiti zásilky i na zpáteční cestě, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Dovolatel vytýká nesprávnost právnímu názoru odvolací stolice, že předpisy čl. 380, 387 a 367 druhý odstavec obch. zák. ukládají zasílateli za povinnost pojistiti zásilky ku dopravě mu svěřené jenom tehdá, když k tomu obdržel od svého komitenta příslušný příkaz. Dovolatel míní, že tento právní názor odporuje předpisům čl. 379, 380 a 387 obch. zák., že vůbec odporuje obchodním zvyklostem, jakož i pravému duchu obchodního zákona. Míní, že předpisu čl. 387 obch. zák. nemohlo by býti